

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903. Första Kammaren. N:o 6.

Tisdagen den 27 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr statsrådet *Meyer* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående förhöjning i tullsatserna för brännvin och sprit m. m.;

2:o) angående tullfrihet för omalen majs;

3:o) angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887;

4:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter skomakaren Claes Otto Andersson från Motala; och

5:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hemmansägaren Johannes Jonasson från Sannebo i Älfsborgs län.

Justerades protokollet för den 19 i denna månad.

Anmälades och bordlades:

statsutskottets memorial n:o 1, med de till innevarande riksdag afgifna berättelser *dels* af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt *dels* af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken; äfvensom

bankoutskottets memorial n:o 1, med öfverlämnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Kennedys* den 24 i denna månad väckta och då bordlagda motion n:o 6, angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändrade bestämmelser om deltagande i vattenafledningsföretag för boställen och annan staten tillhörig jord.

*Motion om
nedsättning
i räntan
för vissa
odlingslån.*

Föredrogs den af herr *Kennedy* den 24 innevarande månad väckta och då bordlagda motionen n:o 7, angående skrifvelse till Konungen i fråga om nedsättning i räntan för vissa lån från odlingslånefonden.

Herr Anderson, Albert: Då den i nu föredragna motion omförmälda frågan om nedsättning i räntan å de odlingslån, hvilka redan blifvit fördelade på de i ett odlingsföretag deltagande hemman och införda i jordeboken, redan för några år sedan förekom vid riksdagen, rönte densamma icke något tillmötesgående, utan Riksdagen afslog densamma. Statsutskottet hade ock då en utförlig motivering och framhöll bland annat, att det fanns flera tusental hemman, hvilka fått sina dem påförda låneandelar införda i jordeboken. Om ny uträkning för hvart och ett af dessa hemman, öfver hvad de hade att erlägga efter beräkning med lägre räntefot, skulle verkställas, komme detta att medföra mycket arbete och icke obetydlig kostnad. Såsom nämnt, förföll frågan då; nu har den ånyo kommit fram; i motionen har föreslagits, att räntan på odlingslån, som redan blifvit fördelade på hemmanen, skulle nedsättas till 3,6 procent. 1883 bestämdes räntan på odlingslån till 5 procent. Men dessa lån äro i närvarande stund, skulle jag tro, fullständigt återbetalda, och således hafva vi egentligen icke att göra med 5 procentslånen. 1885 nedsattes räntan till $4\frac{1}{2}$ procent, 1895 till 4 procent, och slutligen 1898 till 3,6 procent. I motionen anføres, att jordägare, som ingår i ett vattenafledningsföretag, utsätter sig för risk och mången gång svårigheter. Med anledning däraf vill jag erinra om bestämmelsen i 76 § af lagen om dikning och annan afledning af vatten af år 1879. Där stadgas, att ägare af jord, som kommer att förbättras genom ett afledningsföretag, äger, så vidt han icke är sökande, att antingen vid sammanträde inför synemännen eller hos domstol i orten eller hos Konungens befallningshafvande inom slutet af kalenderåret näst efter det, under hvilket företaget blifvit fullbordadt, anmäla, att han icke önskar deltaga i vattenafledningen. Då jordägare har så lång tid på sig, innan han behöfver yttra sig, huruvida han vill deltaga i odlingslånet eller icke, och under denna tid ovillkorligen måste hafva kunnat göra sig mycket noga reda för huruvida det är fördelaktigt för honom eller icke att deltaga i företaget, kan man väl egentligen icke tala om att han är underkastad synnerligt stor risk. För öfrigt har en jordägare, som erhåller lån,

inskrifvet i jordeboken, rätt att säga upp lånet till återbetalning efter sex månader. Kan han således förskaffa sig medel på billigare villkor, står det ju honom fritt.

Jag anholder, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja remissen af motionen.

*Motion om
nedsättning
i räntan
för vissa
odlingslån.
(Forts.)*

Efter härmed slutad öfverläggning blef föreliggande motion hänvisad till statsutskottet; och skulle dit jämväl öfverlämnas det i anledning af densamma nu afgifna yttrandet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Kennedys* den 24 innevarande januari afgifna och samma dag bordlagda motion n:o 8, angående skrifvelse till Konungen i fråga om åtgärder mot indragning af smärre lägenheter å kronoegendomar.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda den 24 i denna månad bordlagda motioner:

n:o 9, af herr *Bildt*, angående skrifvelse till Konungen i syfte att medgifvande ej må lämnas att å staten tillhörig mark utskänka brända eller destillerade sprituösa drycker;

n:o 10, af herr *Petri*, angående förhöjning af tullen å förhynings-, press- och takpapp; samt

n:o 11, af herr *Lundberg*, angående ändring i gällande bestämmelser om tull å koppar.

Vid föredragning af en af friherre *Beck-Friis* den 24 innevarande månad väckt och då bordlagd motion n:o 12, angående skrifvelse till Konungen i fråga om förenkling i sättet för markgångsprisens bestämmande, beslöt kammaren hänvisa denna motion till ett tillfälligt utskott.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet följande af herr *Andersson, Axel Gustaf*, den 24 i denna månad väckta och då bordlagda motioner:

n:o 13, angående ändring af 15 § konkurslagen;

n:o 14, om ändring af 38 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875; och

n:o 15, angående ändring af 29 § i lagen om inteckning i fartyg den 10 maj 1901.

Aflämnades följande motioner:

- n:o 16, af herr *Rydberg*, angående tull å flytande kolsyra;
- n:o 17, af herr *Björklund*, om upprättande af plan och kostnadsförslag för en järnväg från Sveg till lämplig punkt å bandelen Boden—Gellivare;
- n:o 18, af herr *Tamm*, *August*, om skrifvelse till Konungen angående omarbetning af landstingsförordningen;
- n:o 19, af herr *Leman*, angående skrifvelse till Konungen om framläggande af förslag till ändrade bestämmelser om exekutiv försäljning af fastighet m. m.;
- n:o 20, af herr *Bergström*, om anslag för uppgörande af plan till förbättrade kommunikationer i en del af Norrland;
- n:o 21, af friherre *Alströmer*, om tillägg i 35 § af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd;
- n:o 22, af *densamme*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om närmare bestämmelser rörande villkoren för värnpliktiges rätt att afflytta från riket;
- n:o 23, af herr *af Ekenstam*, angående ändring af § 121 i stadgan om skiftesverket i riket;
- n:o 24, af herr *Ljunberg*, angående skrifvelse till Konungen om vidtagande af kraftiga åtgärder för det unionella försvarsväsendets ordnande m. m.;
- n:o 25, af *densamme*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om rätt för kommun att i vissa fall upptaga särskilda afgifter;
- n:o 26, af herr *Nyström*, *Johan*, om höjning af postbefordringsavgifterna för inländska tidningar;
- n:o 27, af herr *Lithander*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om användning af torf till eldning vid statens järnvägar och statens öfriga verk;
- n:o 28, af *densamme*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om villkoren för statens förvärfvande af eganderätt till Gellivara och Kirunavara malmfält m. m.;
- n:o 29, af herr *Bremberg*, om anslag till upphjälpande af jordbruket inom Väster- och Norrbotten;
- n:o 30, af herr *Stephens m. fl.*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om åtgärder, som kunna föranledas af beslutade höjda tyska tullsatser; och
- n:o 31, af herr *Boström*, *Filip*, om anslag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala m. m.

Dessa motioner blefvo hvar för sig, på derom framställda yrkanden, bordlagda.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts nedannämnda, under sammanträdet aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående förhöjning i tullsatserna för brännvin och sprit m. m.;

2:o) angående tullfrihet för omalen majs; och

3:o) angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i nådiga förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts nedannämnda denna dag aflemnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter skomakaren Claes Otto Andersson från Motala; och

2:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hemmansägaren Johannes Jonasson från Sannebo i Älfsborgs län.

Herr talmannen yttrade, att han, efter öfverenskommelse med herr talmannen i Andra Kammaren, finge föreslå, att vid det sammanträde, som komme att hållas lördagen den 31 i denna månad, måtte anställas val dels af ledamöter och suppleanter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjänte att i deras viktiga kall bibehållas, dels ock af valmän och suppleanter för utseende af kommitterade för tryckfrihetens vård.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen tillkännagaf vidare, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 på aftonen, då det sista s. k. motionsplenum under denna riksdag hölles.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *Rylander* under 3 veckor från och med denna dag,

» *Dahlberg* » 14 dagar från morgondagen,

» *Bergendahl* » 14 » » den 29 innevarande januari,
grefve *Spens* från och med sistnämnde dag till och med den 16 nästkommande februari,

herr *Olsen* under 14 dagar från den 1 februari,

» *Lindgren* under 4 veckor från den 3 februari.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 2,48 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 27 januari, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Afgåfvos och bordlades följande motioner:

n:o 32, af herr *Söderberg*, angående höjning af de värnplikti-
ges aflöning;

n:o 33, af *densamme*, angående ersättning åt nämndemän för
biträde vid vägsyner;

n:o 34, af herr *Boström, Filip*, med förslag till lag angående
ändrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermålsbalken m. m.;

n:o 35, af herr *Leman*, i anledning af Kungl. Maj:ts proposi-
tion om beviljande af vissa förmåner för enskilda järnvägsanlägg-
ningar;

n:o 36, af herr *Rydberg*, angående tull å ägg;

n:o 37, af herr *Hägglund*, om anslag till det frivilliga skytte-
väsendets befrämjande;

n:o 38, af *densamme*, om anslag för anställande af ytterligare
tre ordinarie landtbruksingeniörer;

n:o 39, af herr *Lithander*, angående skrifvelse till Konungen
med begäran om utredning i fråga om exporttull å svensk järn-
malm;

n:o 40, af herrar *Lundeberg* och *Pettersson, Fredrik*, angående
pension åt vice häradshöfdingen J. M. Stuart;

n:o 41, af herr *Tillberg*, angående höjning af tullen å sirap och
melass; och

n:o 42, af herrar *Grundberg* och *Tillberg*, om anslag till under-
stöd för medellösa lupuspatienters behandling enligt den s. k. ljus-
metoden.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Ros* under tiden från och med den 31 innevarande januari till och med den 14 i nästa månad.

Kammaren åtskildes kl. 7,16 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 28 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Justerades protokollet för den 21 i denna månad.

Anmälades och bordlades

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 1, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition, angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, så vidt sagda proposition afser höjning af brännvinstillverknings-skatten; och

n:o 2, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning i tullsatserna för brännvin och sprit m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Rydbergs* under gårdagen bordlagda motion, n:o 16, angående tull å flytande kolsyra.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Björklunds* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 17, om upprättande af plan

och kostnadsförslag för en järnväg från Sveg till lämplig punkt å bandelen Boden—Gellivare.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet följande sistlidne dag bordlagda motioner:

n:o 18, af herr *Tamm*, *August*, om skrifvelse till Konungen angående omarbetning af landstingsförordningen; och

n:o 19, af herr *Leman*, angående skrifvelse till Konungen om framläggande af förslag till ändrade bestämmelser om exekutiv försäljning af fastighet m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Bergströms* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 20, om anslag för uppgörande af plan till förbättrade kommunikationer i en del af Norrland.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet nedannämnda under gårdagen bordlagda motioner:

n:o 21, af friherre *Alströmer*, om tillägg i 35 § af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd;

n:o 22, af *densamme*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om närmare bestämmelser rörande villkoren för värnpliktiges rätt att afflytta från riket; och

n:o 23, af herr *Ekenstam*, angående ändring af § 121 i stadgan om skiftesverket i riket.

Vid föredragning af herr *Ljungbergs* sistlidne dag afgifna och då bordlagda motion, n:o 24, angående skrifvelse till Konungen om vidtagande af kraftiga åtgärder för det unionella försvarsväsendets ordnande m. m., beslöt kammaren hänvisa denna motion till ett tillfälligt utskott.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet herr *Ljungbergs* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 25, angående skrifvelse till Konungen i fråga om rätt för kommun att i vissa fall upptaga särskilda afgifter.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den af herr *Nyström, Johan*, under gårdagen väckta och då bordlagda motionen n:o 26, om höjning af postbefordringsavgifterna för inländska tidningar.

Vid föredragning af herr *Lithanders* sistlidne dag bordlagda motion, n:o 27, angående skrifvelse till Konungen i fråga om användning af torf till eldning vid statens järnvägar och statens öfriga verk, beslöt kammaren hänvisa denna motion till ett tillfälligt utskott.

Föredrogs herr *Lithanders* under gårdagen bordlagda motion, n:o 28, angående skrifvelse till Konungen i fråga om villkoren för statens förvärfvande af äganderätt till Gellivara och Kirunavara malmfält m. m.

Herr *Lithander*: Med anledning däraf att sista stycket i klämman af denna motion blifvit föremål för särskild motion, anhåller jag, att detta stycke måtte få utgå ur motionen n:r 28.

På gjord proposition biföll kammaren den af herr *Lithander* gjorda anhållan, hvarefter motionen, i enlighet därmed ändrad, hänvisades till statsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Brembergs* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 29, om anslag till upphjälpande af jordbruket inom Väster- och Norrbotten.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den af herr *Stephens m. fl.* nästlidne dag afgifna och då bordlagda motionen n:o 30, angående skrifvelse till Konungen i fråga om åtgärder, som kunna föranledas af beslutade höjda tyska tullsatser.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet följande sistlidne dag väckta och då bordlagda motioner:

n:o 31, af herr *Boström, Filip*, om anslag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala m. m.;

n:o 32, af herr *Söderberg*, angående höjning af de värnpliktiges aflöning; och

n:o 33, af *densamme*, angående ersättning åt nämndemän för biträde vid vägsyner.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet den af herr *Boström, Filip*, under gårdagen afgifna och då bordlagda motionen n:o 34, med förslag till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermålsbalken m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Lemans* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 35, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om beviljande af vissa förmåner för enskilda järnvägsanläggningar.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Rydbergs* sistlidne dag bordlagda motion, n:o 36, angående tull å ägg.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Hägglands* under gårdagen bordlagda motioner:

n:o 37, om anslag till det frivilliga skytteväsendets befrämjande; och

n:o 38, om anslag för anställande af ytterligare tre ordinarie landbruksingeniörer.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Lithanders* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 39, angående skrifvelse till Konungen med begäran om utredning i fråga om exporttull å svensk järnmalm.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den af herrar *Lundeberg* och *Pettersson, Fredrik*, under gårdagen afgifna och då bordlagda motionen n:o 40, angående pension åt vice häradshöfdingen J. M. Stuart.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Tillbergs* sistlidne dag bordlagda motion, n:o 41, angående höjning af tullen å sirap och melass.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den af herrar *Grundberg* och *Tillberg* under gårdagen väckta och då bordlagda motionen n:o 42, om anslag till understöd för medellösa lupus-patienters behandling enligt den s. k. ljusmetoden.

Föredrogs och lades till handlingarna statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 1 med de till innevarande Riksdag afgifna berättelser *dels* af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt *dels* af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken.

Föredrogs och lades till handlingarna bankoutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 1, med öfverlämnande af fullmäktiges i riksbanken till utskottet afgifna berättelse.

Herr talmannen yttrade, att till behandling af tillfälligt utskott blifvit hänvisade följande motioner:

n:o 1, af herr *Lithander*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om tillsättande af ett nationalekonomiskt råd;

n:o 12, af friherre *Beck-Friis*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om förenkling i sättet för markegångsprisens bestämmande;

n:o 24, af herr *Ljungberg*, angående skrifvelse till Konungen om vidtagande af kraftiga åtgärder för det unionella försvarsväsendets ordnande m. m.; och

n:o 27, af herr *Lithander*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om användning af torf till eldning vid statens järnvägar och statens öfriga verk.

På särskilda propositioner beslöts, att dessa motioner skulle fördelas mellan två tillfälliga utskott, hvarterdera bestående af fem ledamöter med två suppleanter, äfvensom att motionerna n:is 1 och 27 skulle behandlas af tillfälliga utskottet n:o 1 samt motionerna n:is 12 och 24 af tillfälliga utskottet n:o 2.

På framställning af herr talmannen beslöts vidare, att val af ledamöter och suppleanter i dessa utskott skulle företagas vid kammarens sammanträde nästa onsdag.

Onsdagen den 28 januari.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 8,25 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
